

"לטעמי מבצע 'חומת מגן' היה הפעם האחרונה שבה צה"ל הכריע", כך אומר רא"ל (מיל') שאול מופז, שהיה הרמטכ"ל בעת מבצע "חומת מגן", בריאיון שפותח את המוסף המיוחד בגיליון זה לציון 20 שנים למבצע "חומת מגן".

רבות נאמר ונכתב על המבצע, כולל כתבות וראיונות מיוחדים עם בכירי צה"ל באותה תקופה (ועם זוטרים יותר שהפכו לבכירי צה"ל כיום), מחקרים שונים ואף ספרים שעסקו באותה תקופה ומנכיחים אותה גם כיום, בחלוף שני עשורים מהחלטת הדרג המדיני לצאת למבצע כדי לפגוע בתשתיות הטרור הפלסטיני ולמגר את קיני האויב שמהם יצאו מפגעים לשטחי ישראל לאחר האנתיפאדה השנייה.

לטובת המוסף המיוחד קיבצנו בעלי תפקידים שונים במבצע. מהרמטכ"ל שאול מופז, שנתן את זווית ראייתו על המבצע, ההכנות אליו, המודיעין והאימונים; עבור לתא"ל (מיל') אורן אבמן שהיה מג"ד 12 במבצע, על לקחים של גדוד ופלוגה בלחימה; אל"ם (מיל') אליעזר שנוולד ששירת כסמח"ט יפתח וכתב על האופן שבו פועלת חטיבה במבצע ועל רלוונטיות מודל "צבא העם" בהקשר המילואים; וכלה בתא"ל גיא חזות, מפקד האימון המתקדם בבא"ח צנחנים במבצע, על החומה התודעתית בין "שומר החומות" ו"חומת מגן".

מאמר נוסף של תא"ל (מיל') ד"ר מאיר פינקל (שלא נכנס לגיליון), חותר תחת הנרטיב המקובל ולפיו צה"ל התכונן למבצע, הפעולות בדרג המטכ"ל והפיקוד – התכנון האופרטיבי, הכוונת אימוני הכוחות, השתלמויות תורתיות, הכנות מודיעיניות של השטח – היו מוגבלות ביותר. צה"ל, לדברי פינקל, הצליח במבצע למרות פערים אלה, מכיוון שכוחות היבשה הסדירים צברו ניסיון מבצעי בחודשים שקדמו למבצע וכוחות המילואים היו ברמת כשירות בסיסית גבוהה באופן יחסי, שאפשרה לרובם הגדול להסתגל לדרישות שדה הקרב ולהשיג כשירות מבצעית באמצעות למידה ואלתור.

בספר **מבצע חומת מגן: מהכלה להכרעה** שיצא לאחרונה תיאר ד"ר אהד לסלוי את התהליך שעבר צה"ל ממצאיאות שבה מערכת היחסים עם הפלסטינים הייתה מושתתת על שיתוף פעולה, תיאום ביטחוני ומשא ומתן מדיני למצב של עימות אלים בין שני הצדדים, שבסופו של דבר החזיר לצה"ל את חופש הפעולה והאחריות הביטחונית בכל שטחי איו"ש. 20 שנים חלפו מאותו מבצע, וכשבתוך לא מעט מבצעים (ומלחמה אחת בצפון) התבוננות והלקחים ממנו עדיין ממשיכים להילמד.

קריאה מהנה,

עדי לרנר
עורך מערכות

בית התוכן המקצועי של צה"ל לצבא ולביטחון לאומי
נוסד בתרצ"ט 1939

גיליון 493 | אייר התשפ"ב | מאי 2022
<http://maarachot.idf.il>

מפקד מערכות: ד"ר אמיר גילת

עורך מערכות: עדי לרנר

סגנית עורך: יעל קולטון זיו

עורך לשון: ניצן לוטן

עיצוב ועריכה גרפית: סטודיו זאב אלדר

רכזי מערכת: סמל עידו גבריאל ורב"ט אריאל לרידו

ISSN 0464-2147

טלפון: 03-7607585

דוא"ל המערכת: maarachot@idf.il

כתובת למכתבים: ד"צ 02624 צה"ל

יצא לאור באמצעות משרד הביטחון - ההוצאה לאור

הדעות והתפיסות המובעות במאמרים מבטאות את דעתם האישית של הכותבים.

תגובות למאמרים יפורסמו בגיליון העוקב בלבד.

לכניסה לאתר מערכות החדש
סקרו את הקוד

לתכנים נוספים בנושאי צבא וביטחון לאומי
הצטרפו לדף הפייסבוק של מערכות.

לעדכונים שוטפים הצטרפו לערוץ הטלגרם של מערכות.

לציוצים שוטפים הצטרפו לטוויטר של מערכות.

בשער: השתלמות אוויר אוגדה 98, ספטמבר 2021. צילום: דו"ץ

